

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 8. novembra 2021. godine
Ref.br.: RK 1886/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI58/21

Podnosilac

Sylë Krasniqi

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda
PA-II-4/2020 od 3. januara 2020. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Sylë Krasniqi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u selu Dubrava, opština Suva Reka, koga zastupa Mustafë Musa, advokat iz Gnjilana.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda PA-II-4/2020 od 13. decembra 2020. godine u vezi sa presudom Apelacionog suda APS. br. 22/2020 od 20. jula 2020. godine.
3. Osporena presuda je dostavljena podnosiocu zahteva 5. februara 2021. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom podnosilac zahteva navodi da su mu povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 23. marta 2021. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 29. marta 2021. godine, predsednica Suda, Arta Rama-Hajrizi, je imenovala sudiju Gresu Caka-Nimani za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama Hajrizi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Remzije Istrefi-Peci (članovi).
8. Dana 31. marta 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i kopiju zahteva, u skladu sa Zakonom, dostavio Vrhovnom sudu.
9. Dana 17. maja 2021. godine, na osnovu stava 5. člana 114. [Sastav i mandat Ustavnog suda] Ustava i pravila 12. (Izbor predsednika i zamenika predsednika) Poslovnika, sudija Gresa Caka-Nimani je izabrana za predsednicu Ustavnog suda. Na osnovu stava (4) pravila 12. Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21, utvrđeno je da sudija Gresa Caka-Nimani, stupa na dužnost predsednice Suda nakon isteka mandata trenutne predsednice Suda, Arte Rama-Hajrizi, dana 26. juna 2021. godine.
10. Dana 8. juna 2021. godine, predsednica Suda je, odlukom GJR.KI58/21, imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca umesto sudije Grese-Caka Nimani, koja je 17. maja 2021. godine izabrana za predsednicu Suda.
11. Dana 26. juna 2021. godine, na osnovu stava (4) pravila 12. Poslovnika i odluke Suda KK-SP 71-2/21, sudija Gresa Caka-Nimani je preuzela dužnost

predsednice Suda, a na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 8. (Istek mandata) Zakona, predsednica Arta Rama-Hajrizi je okončala mandat predsednice i sudije Ustavnog suda.

12. Dana 28. juna 2021. godine, predsednica Suda, Gresa Caka-Nimani, je odlukom br. K.Sh.KI/21 o zameni sudija u Veću za razmatranje, imenovana za člana Veća za razmatranje umesto bivše predsedavajuće Veća Arte Rama-Hajrizi.
13. Dana 21. oktobra 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu u punom sastavu da proglasi zahtev neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan.

Pregled činjenica

14. Zahtev se odnosi na krivično pitanje, odnosno optužnicu koju je podiglo Specijalno tužilaštvo protiv podnosioca zahteva i nekoliko drugih suoptuženih za izvršenje krivičnog dela krijumčarenje migranata i učešće u ili organizovanje organizovane kriminalne grupe u vezi sa organizacijom šverca.
15. Dana 19. novembra 2014. godine, Specijalno tužilaštvo je podiglo optužnicu PPS. br. 05/2014 protiv podnosioca zahteva zbog izvršenja krivičnog dela „Učešće u organizovanoj kriminalnoj grupi” iz člana 283 stav 1, a u vezi sa krivičnim delom „krijumčarenje migranata” iz člana 170, stav 6 u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakonika Republike Kosovo (u daljem tekstu KZRK).
16. Dana 6. januara 2020. godine, Osnovni sud u Prizrenu je, presudom PKR. br. 26/2016, oslobodio podnosioca zahteva od svih optužbi, uz sledeće obrazloženje: *“Sudsko veće je postupilo po preporukama Apelacionog suda, sa ponovnim saslušanjem svedoka I.O., L.Sh., N.S., Sh.Sh., S.M., M.L. i I.R., sa njihovim izjavama datim naročito tokom glavne rasprave, eliminisao je sve protivrečnosti i protivrečne izjave svedoka datih u prethodnom postupku uzimajući u obzir i odbranu optuženih i došlo je do zaključka da optuženi A.S. i Sylë Krasniqi treba da se oslobode optužnice za krivično delo Učešće u ili organizovanje organizovane kriminalne grupe iz člana 283., stav 1., u vezi sa krivičnim delom Krijumčarenje migranata iz člana 170., stav 6., u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakonika Republike Kosovo”.*
17. Dana 14. februara 2020. godine, Specijalni tužilac je iskoristio pravo žalbe Apelacionom sudu na presudu Osnovnog suda u Prizrenu od 6. januara 2020. godine zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, povrede materijalnog prava i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, tražeći ukidanje prvostepene presude i vraćanje predmeta na presuđivanje. Apelaciono tužilaštvo je takođe podržalo ovaj predlog. Na žalbu Specijalnog tužioca odgovore su podneli branilac podnosioca zahteva i optuženog A.S., koji su tražili potvrđivanje osporene presude, kao pravične i zasnovane na zakonu.
18. Dana 20. jula 2020. godine, Apelacioni sud je, presudom APS. br. 22/2020, na osnovu žalbe Specijalnog tužioca i po službenoj dužnosti, preinačio presudu Osnovnog suda u Prizrenu, oglašavajući podnosioca zahteva krivim za krivično delo kojim se tereti i osudio ga na efektivnu kaznu zatvora u vremenskom

trajanju od 5 godina i novčanom kaznom u iznosu od 8000 hiljada evra. Obrazloženje Apelacionog suda za oglašavanje podnosioca zahteva krivim zasniva se na činjenici da se u prvom stepenu nije u potpunosti i tačno utvrdilo činjenično stanje. Ovaj sud je ocenio da se u postupcima optuženih konzumiraju elementi krivičnog dela "krijumčarenje migranata" iz člana 170, stav 6 u vezi sa stavom 1. KZRK-a, ali ne nalazi osnovanim navode Specijalnog tužioca da su optuženi izvršili krivično delo "učešće u ili organizovanje organizovane kriminalne grupe" iz člana 283, stav 1. KZRK-a. U ovom slučaju, podnosiocu zahteva je takođe određena mera sudskog pritvora, pošto su on i suoptuženi A.S. bili na slobodi.

19. Dana 29. jula 2020. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Vrhovnom sudu na presudu Apelacionog suda od 20. jula 2020. godine zbog: bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 384. stav. 1, podstavovi 1.8 i 1.12, u vezi sa stavom 2., člana 89, stav 1, člana 92, stav 1, podstavovi 1.1, 1.2 i 1.4, člana 97, stav 3 u vezi sa članom 241 st. 1.4 i 1.5, člana 249 i člana 370 stav 1. 8 i 1.12 ZKPRK-a; pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja; pogrešne primene krivičnog zakonika; odluke o krivičnoj sankciji i određivanja mere pritvora.
20. Dana 3. decembra 2020. godine, Vrhovni sud je, presudom PA.II. br. 4/2020, delimično usvojio žalbe branioca podnosioca zahteva i branioca suoptuženog A.S. i preinačio presudu Apelacionog suda samo u vezi sa odlukom o kazni, smanjivši mu kaznu sa 5 na 3 godine i šest meseci i smanjivši mu novčanu kaznu sa 8000 na 4000 hiljada evra.

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim presudama redovnih sudova povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava iz sledećih razloga.

Što se tiče prekoračenja granica žalbe Specijalnog tužioca

22. Podnosilac zahteva navodi da uprkos činjenici da ga je Osnovni sud u Prizrenu oslobodio optužnice i da je Specijalni tužilac tražio samo ukidanje prvostepene odluke, a ne i preinačenje presude, smatra da je Apelacioni sud prekoračio granice žalbe Specijalnog tužioca, jer je bez njegovog predloga preinačio prvostepenu presudu na njegovu štetu, osudivši ga na efektivnu kaznu zatvora u vremenskom trajanju od 5 godina i novčanu kaznu u iznosu od 8000 hiljada evra.
23. Pored toga, podnosilac zahteva navodi da je presuda Apelacionog suda osporena žalbom po svim njenim osnovama u Vrhovnom sudu koji je 3. decembra 2020. godine delimično preinačio presudu istog samo u pogledu odluke o kazni, smanjivši je sa 5 na 3 godine i šest meseci sa efektivnom kaznom zatvora i novčanom kaznom sa 8000 na 4000 hiljada evra. Na osnovu toga, podnosilac zahteva tvrdi da ni Vrhovni sud nije razmotrio deo žalbe koji se odnosi na prekoračenje granica žalbe Specijalnog tužioca koji je tražio samo ukidanje presude Osnovnog suda u Prizrenu, ali ne i njenu izmenu.

24. Stoga, prema njemu, Apelacioni sud je odigrao dve uloge, i kao sud i kao tužilac, zato što je tužilac žalbom tražio samo ukidanje oslobađajuće presude, dok je sud preinačio presudu prvostepenog suda, oglašavajući me krivim i osudio efektivnom kaznom zatvora u vremenskom trajanju od 5 godina i novčanom kaznom od 8000 hiljada evra. Podnosilac zahteva dalje navodi da je uprkos ovoj povredi zakona, Vrhovni sud, umesto da ispravi povredu zakona od strane Apelacionog suda, ponovio povredu tako što je preinačio presudu samo u pogledu odluke o efektivnoj kazni zatvora i novčane kazne.
25. U ovom slučaju, podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava „na pravično i nepristrasno suđenje“, jer su sudovi u ovom slučaju odigrali deo uloge tužioca, prevazilazeći njihove nadležnosti, gde je predviđeno da najviši sud ne može da preispita presudu nižeg suda van granica utvrđenih žalbom. Što se tiče ovog argumenta, podnosilac zahteva se pozvao na stranicu 937, redove 6-14 komentara na Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosovo.

Što se tiče održavanja sudske rasprave bez prisustva optuženih

26. Podnosilac zahteva je ovaj navod pokrenuo u okviru rešenja koje je tražio zahtevom, tražeći od Suda da se utvrdi da su „... *presuda Apelacionog suda Kosova u Prištini, APS. br. 26/2020 od 20.07.2020. god. i presuda Vrhovnog suda Kosova, PA. II. br. 4/2020 od 03. decembra 2020. godine, donete flagrantnom povredom prava na pravično i nepristrasno suđenje po odredbi iz člana 31. Ustava Republike Kosovo, na štetu optuženog Sylë Krasniqi iz sela Dubrava, opština Suve Reke. U konkretnom slučaju, Apelacioni sud je bio obavezan da održi sudsku raspravu i da budu prisutni i optuženi, dok je u konkretnom slučaju sudio u odsustvu drugog optuženog u ovom slučaju, Admira Sopaja, a što je u suprotnosti sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku*“.

Prihvatljivost zahteva

27. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
28. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava u vezi sa stavom 4, člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuju:

Član 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane]

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

[...]

29. Sud dalje razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu, odnosno u članovima 47, 48 i 49. Zakona, koji propisuju:

Član 47
[Individualni zahtevi]

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.*

Član 48
[Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...”.

30. Što se tiče ispunjenja gore navedenih uslova, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva: i. legitimisan kao ovlašćena strana u smislu člana 113.7 Ustava; ii. on osporava ustavnost akta javnog organa, odnosno presude PA-II-4/2020 Vrhovnog suda od 3. decembra 2020. godine; iii. iscrpeo je sva pravna sredstva na raspolaganju u proceduralno-formalnom smislu u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 47. Zakona; iv. naglasio je prava zagarantovana Ustavom za koja navodi da su mu povređena, u skladu sa zahtevima člana 48. Zakona; i v. zahtev je podneo u zakonskom roku od 4 (četiri) meseca, kao što je propisano u članu 49. Zakona.
31. Međutim, pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti], odnosno u pod-stavu (1) (b) i (2) pravila 39 Poslovnika, koje propisuje:

(1) *“Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:*

[...]

(b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke;

[...]

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

32. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao *"očigledno neosnovan"* u celini ili smo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih *"očigledno neosnovanim navodima"*. Poslednje navedeni, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu se svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi *"četvrtog stepena"*; (ii) navodi kategorisani kao *"očigledni ili evidentni nedostatak povrede"*; (iii) *"nepotkrepljeni ili neobrazloženi"* navodi; i na kraju, (iv) *"konfuzni i nejasni"* navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a: *Kemmachev protiv Francuske*, zahtev br. 17621/91, kategorija (i), *Mentzen protiv Litvanije*, zahtev br. 71074/01, kategorija (ii) i *Trofimchuk protiv Ukrajine*, zahtev br. 4241/03, kategorija (iii)).
33. Sud podseća da se suština navoda podnosioca zahteva odnosi na povredu prava na „pravično suđenje“ zagarantovano članom 31. Ustava u odnosu na 1) prekoračenje granica žalbe Specijalnog tužioca, i 2) održavanje sudske rasprave bez prisustva optuženih.
34. Ocenjujući ove navode, Sud će primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a u skladu sa kojima je, shodno članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
35. Sud podseća na sadržaj člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, koji propisuje:
- “1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
- 2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda”.*
- [...]
36. Pored toga, Sud podseća i na sadržaj člana 6.1 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, koji propisuje:
- “1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava ... ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom”.*
- [...]
37. Sud podseća da pravo na „pravično i nepristrasno suđenje“ uključuje i pravo na pristup sudu, pravo na saslušanje u prisustvu optuženog, pravo osobe da se ne inkriminiše, jednakost strana, pravo na postupak suočavanja sa suprotnom stranom i pravo na obrazloženu odluku.
- i. Ocena Suda u vezi sa prekoračenjem granica žalbe Specijalnog tužioca**

38. Što se tiče ovog navoda, Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da mu je presudama redovnih sudova povređeno pravo na pravično suđenje, zato što je Apelacioni sud prvo odlučio van granica žalbe Specijalnog tužioca, jer je Specijalni tužilac tražio samo ukidanje presude, ali ne i njeno preinačenje. Podnosilac zahteva dalje navodi da je istu povredu ponovio i Vrhovni sud, ne razmatrajući pitanje prekoračenja granica žalbe Specijalnog tužioca, i baveći se samo odlukom o kazni (krivičnom sankcijom).
39. Pored toga, što se tiče napred navedenog, podnosilac zahteva ističe da su sudovi u konkretnom slučaju igrali jedan deo uloge tužioca, prekoračujući njihove nadležnosti, gde se predviđa da viši sud ne može da razmotri presudu nižeg suda van okvira definisanih u žalbi. Što se tiče ovog argumenta, podnosilac zahteva se pozvao na stranicu 937, red 6-14 Komentara Zakonika o krivičnom postupku Republike Kosovo.
40. U tom smislu, Sud se poziva na spise predmeta, odnosno na žalbu od 29. jula 2020. godine i primećuje da ovaj konkretni navod nije pokrenut pred Vrhovnim sudom, pa stoga ne može biti predmet razmatranja pred tim sudom, a kamoli da se tvrdi da nerazmatranje ovog navoda od strane Vrhovnog suda predstavlja povredu pravičnog suđenja prema članu 31. Ustava. Štaviše, ovaj navod ne može da razmatra ni Ustavni sud, zato što nisu ispunjeni uslovi prihvatljivosti za njegovo meritorno razmatranje, pošto nisu iscrpljena pravna sredstva, odnosno pokretanje suštinske povrede pred redovnim sudovima.
41. Sud naglašava da iscrpljivanje pravnih sredstava sadrži u sebi dva elementa: (i) iscrpljivanje u formalno-proceduralnom smislu, što podrazumeva obavezu korišćenja pravnog sredstva protiv akta javnog organa na višoj instanci sa punom nadležnošću, i (ii) iscrpljivanje sredstva u suštinskom smislu, što podrazumeva prijavljivanje ustavnih povreda u "sustini" pred redovnim sudovima, kako bi oni imali mogućnost da spreče ili isprave povredu ljudskih prava zaštićenih Ustavom i EKLJP-om. Sud smatra pravna sredstva iscrpljenim smo onda kada su ih podnosioci zahteva, u skladu sa važećim zakonom, iskoristili u oba smisla (vidi, slučajeve Ustavnog suda KI71/18, podnosilac zahteva: *Kamer Borovci, Mustafë Borovci i Avdulla Bajra*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. novembra 2018. godine, stav 57; KI119/17, podnosilac zahteva: *Gentian Rexhepi*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. maja 2019. godine, stav 73, i slučaj KI154/17 i 05/18, gore citiran, stav 94).
42. Sud u ovim okolnostima ističe da već ima konsolidovanu praksu u pogledu iscrpljivanja pravnih sredstava u suštinskom smislu (vidi, u ovom smislu, između ostalog, slučaj Suda: KI154/17 i KI05/18, podnosioci zahteva: *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću "BARBAS"*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. avgusta 2019. godine, stavovi 90-96, i najnoviji slučaj KI189/19, podnosilac zahteva: *Alban Miftaraj*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. novembra 2019. godine, stavovi 49- 59).
43. Aspekt iscrpljivanja pravnih sredstava u suštini je utvrđen u sudskoj praksi ESLJP-a i Suda i znači da navodi o povredi EKLJP-a i Ustava moraju biti izneti „barem u suštini“ pred redovnim sudovima kako bi se istim pružila prilika da razmotre navode o relevantnim povredama (vidi, slučaj Ustavnog suda

KI01/19, podnosilac zahteva: *Fatos Rizvanolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. septembra 2020. godine, stavovi 96-100 i reference citirane u ovom slučaju).

44. S tim u vezi, ESLJP takođe predviđa da se podnosioci zahteva ne mogu osloboditi od obaveze iscrpljivanja delotvornih pravnih sredstava čak i ako su redovni sudovi možda bili u obavezi da sami razmotre relevantne navode (*ex officio*) (vidi, više o iscrpljivanju pravnih sredstava u suštinskom smislu, Vodič ESLJP-a, Kriterijumi prihvatljivosti od 30. aprila 2019. godine, Deo I. Proceduralne osnove neprihvatljivosti; A. Neiscrpljivanje pravnih sredstava; 2. Primena pravila; d. Navodi pokrenuti u suštini).
45. Pored toga, ESLJP je stava da ukoliko postoji pravno sredstvo koje redovnim sudovima, barem u sustini, omogućava da odluče o argumentu o povredi određenog prava, tada treba iskoristiti to pravno sredstvo. Ako žalba koja je podneta sudu nije izneta, eksplicitno ili u sustini, pred redovnim sudovima, kada je mogla biti izneta prilikom korišćenja pravnog sredstva koje je bilo dostupno podnosiocu zahteva, tada je redovnim sudovima uskraćena mogućnost da odluče o pitanju, mogućnost koju pravilo iscrpljivanja pravnih sredstava nastoji da pruži (vidi, slučaj ESLJP-a: *Jane Nicklinson protiv Ujedinjenog Kraljevstva i Paul Lamb protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, gore citiran, stav 90 i tu navedene reference i vidi, takođe, slučaj Suda: KI119/17, gore citiran, stav 72, i najnoviji slučaj KI189/19, podnosilac zahteva: *Alban Miftaraj*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. novembra 2019. godine, stavovi 49-59).
46. Sud bi takođe želeo da podseti da je izuzeće od obaveze iscrpljivanja pravnih sredstava izraženo samo kada se Sud uveri da upotreba relevantnog pravnog sredstva možda neće biti efikasna u pružanju obrazloženog odgovora na navod o povredi prava zagarantovanih Ustavom. U ovom slučaju, pravno sredstvo u je Vrhovnom sudu pokrenuo sam podnosilac zahteva i njegov navod je bio u okviru člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP-a, koji obavezuje redovne sudove, prema članovima 53. i 102. Ustava, da odgovore podnosiocima zahteva u svim fazama postupka do okončanja slučaja. Međutim, podnosilac zahteva je propustio takvu priliku, ne iznoseći povredu pravičnog suđenja pred Vrhovnim sudom.
47. Stoga, uzimajući u obzir gore navedena razmatranja, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije dao Vrhovnom sudu mogućnost da se pozabavi ovim navodom i ispravi navodnu povredu prava na pravično suđenje. Shodno tome, zahtev podnosioca se u ovom delu proglašava neprihvatljivim u skladu sa članom 113 (7) Ustava, članom 47 (2) Zakona i pravilom 39 (1) (b) Poslovnika.

ii. Ocena Suda u vezi sa održavanjem sudske rasprave bez prisustva optuženih

48. Sud podseća da podnosilac zahteva u pogledu ovog navoda ističe da su presuda Apelacionog suda APS. br. 26/2020 od 20. jula 2020. godine i presuda Vrhovnog suda Kosova PA. II. br. 4/2020 od 3. decembra 2020. godine donete uz flagrantnu povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, prema odredbi člana 31. Ustava, na njegovu štetu. To zbog činjenice zato što je Apelacioni sud bio obavezan da održi sudsku raspravu i da optuženi budu

prisutni, dok je u ovom slučaju u odsustvu sudio drugom optuženom u ovom predmetu, A.S., što je u suprotnosti sa odredbama KZRK-a.

49. Što se tiče ovog konkretnog navoda, Sud se poziva na relevantne delove presude Apelacionog suda (deo II, stav 5), gde se ističe: *“Apelacioni sud u prilog članu 390. je zakazao sednicu veća i pozivao je stranke u kojoj nije prisustvovao Apelacioni tužilac i takođe nisu prisustvovali ni optuženi A.S. i njegov branilac, adv. B.T., a sednici je prisustvovao optuženi Sylë Krasniqi i njegov branilac, adv. A.B.”*.
50. Sud se poziva i na relevantne delove presude Vrhovnog suda i primećuje da se njegovoj presudi ističe: *“Posebno veće je zakazalo sednicu veća u skladu sa odredbom člana 390. stav 1, ZKP-a, na kojoj su učestvovali optuženi Sylë Krasniqi i njegov branilac, advokat Mustafë Musa, angažovan u ovoj žalbenoj fazi, i branilac optuženog Admir Sopaj, advokat Berat Tmava. Optuženom Admir Sopaj, obaveštenje za ročište se nije moglo poslati jer prema utvrđivanju povratnog lista, nalazi se van zemlje, a njegov branilac se složio da se sednica održava bez njegovog prisustva. Dok, Državni tužilac iako uredno obavešten, nije učestvovao u sednici, međutim, pismenim podnescima PPA.III.br. 10/2020 od 24. avgusta 2020. godine i PPA.III.br. 10/2020 od 05.10.2020. godine, predložio je da se žalbe odbijaju kao neosnovane. Branioci optuženih nakon što su razjasnili neke od žalbenih tvrdnji, podržali su svoje predloge učinjenim u njima, a optuženi Sylë Krasniqi podržava tvrdnje svog branioca”*.
51. Na osnovu gore navedenog, Sud primećuje da je podnosilac zahteva uredno pozvan da prisustvuje raspravama veća glavnog pretresa, kako od strane Apelacionog suda tako i od strane Vrhovnog suda. Štaviše, Vrhovni sud je potvrdio njegovo učešće i učešće njegovog branioca na zakazanoj sednici veća. Što se tiče navoda da su sudovi sudili u odsustvu optuženog A.S, Sud primećuje da zahtev KI58/21 ne sadrži ime ovog podnosioca zahteva, pa se u ovom slučaju ne mogu pokrenuti navodi o ustavnim pravama u njegovo ime od strane podnosioca zahteva. Međutim, Sud podseća da je u osporenoj presudi Vrhovnog suda istaknuto: *“Optuženom A.S., obaveštenje za ročište se nije moglo poslati jer se prema utvrđivanju povratnog lista, nalazi van zemlje, a njegov branilac se složio da se sednica održi bez njegovog prisustva”*.
52. Na osnovu gore navedenog, ocenjujući navode koji se odnose na navodne povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a, Sud smatra važnim da ponovi opšti stav da „pravda“ koju zahtevaju gore pomenuti članovi nije “suštinska” već “proceduralna”. U praktičnom smislu, pojam “procesne pravde” znači: (i) mogućnost kontradiktornog postupka/načelo procesnog kontradiktornog postupka; (ii) mogućnost da strane u različitim fazama postupka iznesu argumente i dokaze koje smatraju važnim za relevantni slučaj; (iii) mogućnost efikasnog osporavanja argumenata i dokaza koje je iznela suprotna strana; i (iv) pravo da njihovi argumenti koji su, objektivno sagledani, relevantni za rešavanje slučaja, budu pravilno saslušani i razmotreni od strane redovnih sudova (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a: *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, stav 68, i slučajeve Ustavnog suda: KI128/19, gore citiran, stav 58, i KI22/19, podnosilac

zahteva: *Sabit Ilazi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. juna 2019. godine, stav 42).

53. Na osnovu gore navedenog, Sud smatra da su u slučaju podnosioca zahteva, s obzirom na postupak u celini, ispunjeni svi gore navedeni uslovi, koji čine da suđenje bude u skladu sa zahtevima člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP-a. Sud u ovom slučaju primećuje da se podnosilac zahteva jednostavno nije složio sa ishodom postupka i suđenjem u njegovom predmetu. Njegovo nezadovoljstvo, međutim, samo po sebi nije moglo pokrenuti spornu tvrdnju o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom (vidi, slučaj ESLJP-a: *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine).
54. Stoga, Sud kvalifikuje ovaj navod podnosioca zahteva kao kategoriju (ii) navoda koji su okarakterisani "*očiglednim ili evidentnim nedostatkom povrede*" i shodno tome, isti proglašava očigledno neosnovanim, na ustavnim osnovama.

Zaključak

55. Ukratko, što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, Sud zaključuje da:
- i. se navod o prekoračenju granica žalbe Specijalnog tužioca od strane redovnih sudova proglašava neprihvatljivim, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 39 (1) (b) Poslovnika.
 - ii. se navod o održavanju sudske rasprave bez prisustva optuženih kvalifikuje kao navod kategorije (ii) koji se karakteriše „*očiglednim ili evidentnim nedostatkom povrede*“ i kao takav, isti, na ustavnim osnovama, proglašava očigledno neosnovan.
56. Stoga, Sud zaključuje da se zahtev podnosioca u celini treba proglasiti neprihvatljivim, na ustavnim osnovama, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47.2 Zakona i pravilom 39 (1) (b) i (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (1) Poslovnika, na svojoj sednici održanoj 21. oktobra 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ljajfi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

